EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2016 06 10
COM(2016) 383 final

2016/0180 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Žmonėms reikia ir ateityje reikės geresnių ir įvairesnių įgūdžių dirbti, bendrauti, gauti informaciją, prekes ir paslaugas, taip pat įgūdžių dalyvauti visuomeninėje ir pilietinėje veikloje.

Labai svarbu tinkamai suprasti ir įvertinti turimus įgūdžius, siekiant padėti asmenims per gyvenimą juos įgyti ir atnaujinti, pereinant nuo vieno išsilavinimo lygio prie kito ir nuo vienos išsilavinimo rūšies prie kitos, dirbant savo ar svečioje šalyje. Taip geriau derės įgūdžių pasiūla ir darbo rinkos poreikiai.

Kvalifikacija parodo, ką žmonės žino, išmano ir moka daryti. Ji gali būti įvairių formų, pavyzdžiui, diplomas ar pažymėjimas. Skaidrumas dėl to, ką žmogus faktiškai išmoko, kad įgytų kvalifikaciją („mokymosi rezultatai“), yra labai svarbus užtikrinant, kad asmenys ir darbdaviai teiktų reikiamą ekonominę, socialinę ir akademinę reikšmę kvalifikacijai.

Kadangi ES švietimo ir mokymo sistemos skiriasi, sunku įvertinti, ką, kalbant apie mokslą ar darbą, kvalifikaciją kitoje šalyje įgijęs asmuo žino, išmano ir moka daryti. Nepakankamas supratimas neleidžia pasitikėti kitoje valstybėje narėje įgytos kvalifikacijos kokybe ir turiniu. Tai pasakytina ir apie neformalioje sistemoje įgytą kvalifikaciją, kai ją suteikia tarptautinės įstaigos ir organizacijos. Dėl nepakankamo pasitikėjimo tokiomis kvalifikacijomis jas turintiems darbuotojams sunkiau tobulėti profesiniu požiūriu, įsidarbinti, sumažėja pareigų paaukštinimo ir tolesnio mokymosi galimybių, atsiranda kliūčių darbuotojų ir besimokančiųjų judumui ES.

Norint panaikinti šiuos skirtumus reikalingas mechanizmas, kurį taikant būtų galima palyginti nacionalines kvalifikacijų sistemas ir užtikrinti, kad būtų galima nesunkiai suprasti ir palyginti kiekvienos kvalifikacijos mokymosi rezultatus.

Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara (EKS)[1] buvo nustatyta 2008 m. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija. Ja siekta didinti kvalifikacijų skaidrumą, palyginamumą ir perkeliamumą Europoje.

Rekomendacija nustatyta Europos aštuonių bendrųjų mokymosi lygmenų bendroji orientacinė sistema, kuri lyginant nacionalines kvalifikacijų sistemas veikia kaip „vertimo programa“. Kiekvienas lygis apibrėžiamas gana abstrakčiai, pagal žinias, įgūdžius ir kompetenciją. Įtrauktos visų rūšių ir lygių kvalifikacijos – ir įgytosios visų lygių formaliojo švietimo ir mokymo priemonėmis, ir privačiojo sektoriaus bei tarptautinės (skirtos konkrečiam sektoriui). 1 lygis – tai žemiausia kvalifikacija, o 8 lygis – aukščiausia. Iš esmės aštuonis lygius atitinkančius mokymosi rezultatus galima pasiekti visais galimais mokymosi būdais, įskaitant neformalųjį mokymąsi ir savišvietą.

Nacionaliniai kvalifikacijų lygiai ir aštuoni EKS lygiai lyginami taikant vadinamąjį susiejimo procesą. Šiuo požiūriu kvalifikacijos pirmiausia įtraukiamos į nacionalinę kvalifikacijų

[1] OL C 111, 2008 5 6, p. 1.

sandarą (klasifikuojamos nacionalinės kvalifikacijos ir jų lygiai), o vėliau, panaudojant EKS „vertimo“ programą, jų lygiai palyginami visoje ES.

2008 m. rekomendacijoje dėl EKS valstybės narės buvo raginamos:

(1) iki 2010 m. susieti savo kvalifikacijų sistemas ir lygius su aštuoniais EKS lygiais;

(2) iki 2012 m. nurodyti EKS lygį naujai išduodamuose pažymėjimuose / diplomuose ir (arba) pažymėjimų / diplomų prieduose.

2008 m. EKS rekomendacija jau beveik visiškai įgyvendinta. Šiuo metu EKS iš viso dalyvauja 39 šalys, ir tai rodo jų ryžtą siekti bendro kvalifikacijų skaidrumo ir palyginamumo visoje Europoje tikslo. Iki 2016 m. pradžios savo nacionalinių kvalifikacijų lygių susiejimo su EKS lygiais procesą užbaigė 22 valstybės narės ir penkios kitos valstybės. Trys valstybės narės pateikė pirmąją susiejimo ataskaitą, tačiau EKS patariamoji grupė dar nebuvo patvirtinusi jų ataskaitų. Likusios trys valstybės narės susiejimą planavo baigti 2016 m. Visos šalys, išskyrus Italiją, susiejo savo kvalifikacijų lygį su EKS per nacionalines kvalifikacijų sandaras. Be to, iki 2016 m. pradžios 15 šalių ėmėsi nurodyti EKS lygius pažymėjimuose ir diplomuose, ir tikimasi, kad iki 2016 m. pabaigos prie jų prisijungs dar daugiau šalių.

EKS tapo veiksniu, paskatinusiu tobulinti nacionalines kvalifikacijų sandaras, pvz., didesnę reikšmę imta teikti mokymosi rezultatams, užuot suteikus kvalifikacijas pagal įvesties veiksnius, kaip antai trukmę ar klasėje praleistų valandų skaičių. Nuo šiol sisteminis mokymosi rezultatų aprašymų pateikimas visų lygių ir rūšių kvalifikacijoms yra labai svarbus modernizuojant švietimo ir mokymo politiką ir praktiką, sudarant galimybes asmenims pasirinkti lankstesnius mokymosi būdus.

Nors 2008 m. rekomendacija dėl EKS įgyvendinta sėkmingai, jos kvalifikacijų skaidrumo, palyginamumo ir perkeliamumo tikslai nėra galutinai pasiekti. Taip daugiausia yra dėl pačios rekomendacijos apribojimų. Todėl EKS rekomendaciją reikėtų pataisyti siekiant išspręsti tokias problemas:

Nors EKS yra plataus masto, ne visos šalys susiejo savo visą kvalifikacijų sistemą su EKS.

Vienos šalys daugiau dėmesio skyrė profesinio rengimo ir mokymo (PRM) kvalifikacijų susiejimui, o kitos šalys neįtraukė į šį procesą bendrosios švietimo sistemos. Padėtis dar labiau skiriasi, jei kalbama apie privačias, neformaliąsias ir tarptautines kvalifikacijas: vienose šalyse jos yra įtrauktos į nacionalines kvalifikacijų sistemas, o kitose – ne. Esama rekomendacija nenumatyta jokių priemonių užtikrinti, kad nacionalinės sistemos apimtų visų rūšių kvalifikacijas (įskaitant privačiojo sektoriaus kvalifikacijas). Be to, kvalifikacijų sistemos ir sandaros ilgainiui kinta ir rekomendacijoje valstybės narės nėra raginamos atnaujinti savo nacionalines sistemas pagal EKS.

Skirtingose šalyse labai skiriasi panašių kvalifikacijų turinio apibūdinimas

Kvalifikacijoms ir jų mokymosi rezultatams apibūdinti nėra bendros europinės formos ir tai trukdo jas palyginti. Be to, dažnai informaciją apie kvalifikacijos turinį sunku rasti, nes ji apskritai nebūna sistemingai įtraukiama į kvalifikacijų duomenų bazes ir registrus ir ja nesidalijama Europos lygmeniu. Komisija ir valstybės narės techniniu lygmeniu susitarė pateikti būtiniausią informaciją. Būtų pateikiama ne tik informacija, susijusi su kvalifikacijų mokymosi rezultatais, bet ir informacija, susijusi su kokybės užtikrinimu ir galimais kreditais.

Sąvokos „gebėjimai“ apribojimas iki „savarankiškumo ir atsakomybės“

– 2008 m. EKS rekomendacijos II priedo EKS trečioje skiltyje[2] vartojama sąvoka „kompetencija“ pateikiant mokymosi rezultatų aprašus apima tik „atsakomybę ir savarankiškumą“. Tai neatitinka bendresnės kompetencijos apibrėžties, plačiai vartojamos Europos švietimo ir mokymo politikoje ir suformuluotos 2008 m. EKS rekomendacijos I priede: *„įrodytas gebėjimas naudoti žinias, gebėjimus, asmeninius, socialinius ir (arba) metodinius gebėjimus dirbant, studijuojant ir siekiant profesinio bei asmeninio tobulėjimo“*.

Pasitikėti su EKS susietų kvalifikacijų kokybe ir lygiu

Tai yra itin svarbu besimokančiųjų ir darbuotojų judumui remti atskiruose sektoriuose ir už geografinių sienų. Tačiau pagal esamus bendruosius kokybės užtikrinimo principus kalbama apie kokybės užtikrinimą apskritai, o ne apie su EKS susietas kvalifikacijas konkrečiai. Be to, nepaisant visaapimančio EKS pobūdžio, EKS kokybės užtikrinimo principuose (2008 m. rekomendacijos III priedas) kalbama tik apie PRM ir aukštąjį išsilavinimą, taigi jie netaikomi kvalifikacijoms:

– įgytoms dėl bendrojo išsilavinimo;

– įgytoms dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos patvirtinimo privačiajame sektoriuje;

– kurios yra tarptautinės (sektorinės arba ne).

Todėl valstybės narės negali pasitikėti viena kita dėl visų kvalifikacijų.

Nėra bendros kreditų perkėlimo ir kaupimo tvarkos, taikomos su EKS susietoms kvalifikacijoms

Nors EKS siekiama skatinti lanksčius mokymosi būdus ir daug dėmesio skiriama mokymosi rezultatams, neatsižvelgiant į tai, kur įgyta kvalifikacija (t. y. bet kuriame sektoriuje – formaliojo švietimo arba patvirtinus neformalųjį švietimą ar savišvietą), nėra bendros kreditų perkėlimo ir su EKS susijusių kvalifikacijų kaupimo tvarkos. Todėl ir vienoje valstybėje narėje, ir tarp skirtingų valstybių narių sunkiau iš vienos mokymosi aplinkos pereiti į kitą. Tačiau toks perėjimas yra labai svarbus asmenims, kurie savo mokymosi ir darbo veikloje keletą kartų pakeičia mokymosi aplinką.

Tarptautinių (sektorinių) kvalifikacijų skaičiaus didinimas pagal tarptautinių bendrovių ar sektorinių organizacijų sukurtus standartus

Dėl prekių ir paslaugų vertės grandinių tarptautinimo padaugėjo tarptautinių (sektorinių) kvalifikacijų, konkrečiam pramonės sektoriui skirtų mokymų ir pažymėjimų, grindžiamų tarptautinių įmonių ar sektorinių organizacijų parengtais standartais, pavyzdžiui, e. kompetencijos programa ar bankų ir kalvystės sektorių programos.

Esamoje rekomendacijoje nurodyta, kad tarptautinės sektorinės organizacijos turėtų galėti susieti savo kvalifikacijų sistemas su bendra Europos sandara ir taip parodyti tarptautinių sektorinių kvalifikacijų ir nacionalinių kvalifikacijų sistemų tarpusavio ryšį. Tačiau rekomendacijoje nebuvo aiškiai numatyta, kaip užtikrinti šią tiesioginę sąsają su EKS. Kadangi nėra bendros tvarkos, kai kurios valstybės narės įtraukė kai kurias tarptautines (sektorines) kvalifikacijas į savo nacionalines kvalifikacijų sistemas. Dėl to tai pačiai kvalifikacijai turės būti taikomos visos nacionalinės procedūros, tad labai tikėtina, kad skirtingose šalyse jos skirsis – tai pačiai kvalifikacijai gali būti priskirtas skirtingas EKS lygis. Dėl to tarptautinėms (sektorinėms) organizacijoms taip pat tektų didelė administracinė našta, nes joms reikėtų laikytis visų nacionalinių kokybės užtikrinimo procedūrų ir reikalavimų.

[2] Pagal EKS kompetencija apibūdinama kaip atsakomybė ir savarankiškumas.

Bendrosios mokymo sandaros, grindžiamos EKS lygiais.

Direktyvoje dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (2005/36/EB) nurodyta, kad bendras mokymo sandaras nacionaliniu lygmeniu reguliuojamoms profesijoms galėtų nustatyti Komisija, priimdama deleguotuosius aktus, kuriuose būtų nustatyti būtinieji mokymosi rezultatų rinkiniai, grindžiami EKS lygiais. Kvalifikacijos, atitinkančios susijusią bendrąją mokymo sandarą, bus savaime pripažįstamos visoje ES. Ši nuostata yra nauja ir kol kas bendrų mokymo sandarų dar nenustatyta. Direktyvoje nenurodyta, kaip EKS lygiai bus priskirti bendroms mokymo sandaroms.

EKS ir trečiųjų šalių nacionalinių kvalifikacijų sandarų santykis

EKS remiamasi rengiant nacionalines kvalifikacijų sandaras ir rengiant metasistemas už ES ribų. Kelios trečiosios šalys pareiškė, kad yra suinteresuotos susieti arba suderinti savo sistemas su EKS, kad galėtų palyginti savo kvalifikacijas su ES kvalifikacijomis. Nors į ES atvyksta ir iš jos išvyksta vis daugiau besimokančiųjų ir darbuotojų, EKS rekomendacijoje nėra jokios nuostatos, kuria būtų leidžiamas formalus suderinimas su trečiųjų šalių sandaromis. Dėl to trečiųjų šalių kvalifikacijų tampa praktiškai neįmanoma palyginti su ES suteiktomis kvalifikacijomis.

Kadangi ES ir trečiosiose šalyse suteiktų kvalifikacijų negalima palyginti, neįmanoma pasitikėti užsienio kvalifikacijomis, todėl jos sunkiau pripažįstamos. Dėl to kvalifikuotų migrantų iš užsienio (įskaitant pabėgėlius) padėtis įsidarbinant yra mažiau palanki nei piliečių ir tai trukdo jiems įgyti galimybių tobulėti profesinėje srityje ir būti paaukštintiems. Ši padėtis nesiskiria, neatsižvelgiant į tai, ar asmuo yra įgijęs kvalifikaciją trečiojoje šalyje ir atvyksta į ES, ar yra įgijęs kvalifikaciją ES ir vyksta į trečiąsias šalis. Kalbant apie institucinį lygmenį, asociacijos susitarimuose su ES ir trečiosiomis šalimis, kaip antai Maroku, Ukraina, Gruzija ir Moldova, yra bendradarbiavimo nuostatos dėl susiejimo su EKS, tačiau nenustatyti valdymo mechanizmai, kuriais būtų užtikrintas šių nuostatų įgyvendinimas.

EKS valdymas

Atsižvelgdama į 2008 m. rekomendacijos dėl EKS priėmimą, Komisija sudarė neformalią ekspertų grupę (EKS patariamąją grupę, toliau – EKS PG), kurios tikslas – užtikrinti bendrą kvalifikacijų sistemų susiejimo su EKS proceso nuoseklumą ir didinti jo skaidrumą. 2008 m. rekomendacijoje dėl EKS valstybės narės buvo raginamos nacionaliniu lygmeniu įsteigti EKS nacionalinius koordinavimo punktus (EKS NKP), siekiant paremti ir koordinuoti skaidrų nacionalinių kvalifikacijų sistemų susiejimą su EKS.

EKS PG tapo veiksminga platforma, kuria šalims padedama keistis informacija ir kurti tinklus, taip pat lengvinamas susiejimo procesas, nes nustatyti susiejimo kriterijai. Tačiau kadangi buvo nepakankamai koordinuojamos ES valdymo struktūros, skirtos veiklai, susijusiai su įgūdžiais ir kvalifikacijomis apskritai, neįmanoma užtikrinti didesnio EKS ir kitų ES ir nacionalinių skaidrumo priemonių (pvz., *Europass* ir ESCO) veiksmingumo ir sąveikos.

Pasiūlymo tikslai

Šis pasiūlymas grindžiamas 2008 m. rekomendacijos dėl EKS laimėjimais. Juo užtikrinamas atskirų šalių pradėtų savo kvalifikacijų sandarų ir lygių susiejimo su EKS procesų tęstinumas. EKS pagrindas – nacionalinių kvalifikacijų sandarų ir jų lygių susiejimas su EKS – nesikeičia. Pasiūlymu siekiama toliau tobulinti EKS, kad ji veiksmingiau padėtų darbdaviams, darbuotojams ir besimokantiesiems suprasti nacionalines, tarptautines ir trečiųjų šalių kvalifikacijas. Taigi ši iniciatyva turėtų padėti geriau panaudoti turimus įgūdžius ir kvalifikacijas žmonių, darbo rinkos ir ekonomikos naudai.

Konkrečiau kalbant, pasiūlymo tikslai yra tokie:

– stiprinti esamą nacionalinių kvalifikacijų sistemų ir lygių susiejimo su EKS procesą;

– didinti asmenų turimų kvalifikacijų skaidrumą, palyginamumą ir suprantamumą;

– užtikrinti, kad skirtingos šalys nuosekliau įgyvendintų EKS;

– gerinti ESK sklaidą ir komunikaciją;

– remti lanksčius mokymosi būdus ir sklandų perėjimą iš vienos švietimo ir mokymo sistemos į kitą ir nuo švietimo arba mokymo prie darbo;

– kitu etapu – gerinti trečiųjų šalių kvalifikacijų skaidrumą, suprantamumą ir palyginamumą su ES suteiktomis kvalifikacijomis;

– užtikrinti veiksmingesnį EKS valdymą ES ir nacionaliniu lygmeniu.

Ši iniciatyva nėra Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) dalis.

• **Derėjimas su šioje politikos srityje galiojančiomis politikos nuostatomis**

Pasiūlymas yra viena iš Naujosios Europos įgūdžių darbotvarkės iniciatyvų ir juo papildomi kiti šioje srityje siūlomi veiksmai:

– Tarybos rekomendacija, kuria valstybės narės raginamos parengti Įgūdžių garantijos iniciatyvą[3]. Įgūdžių garantijos iniciatyva bus siūloma pirminio švietimo ir mokymo programų nebaigusiems suaugusiesiems, neįgijusiems vidurinio ar lygiaverčio išsilavinimo (EKS 4 lygis). Pagal šią iniciatyvą jie galės pasinaudoti kvalifikacijos kėlimo būdais, kurie leistų jiems įgyti būtinąjį raštingumo, skaičiavimo ir skaitmeninių įgūdžių lygį ir (arba) įvairesnių įgūdžių, ir įgyti EKS 4 lygio kvalifikaciją.

Pasiūlymas taip pat atitinka kitas Europos politikos kryptis ir iniciatyvas švietimo ir užimtumo srityse, būtent:

– Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 2241/2004/EB dėl bendros Bendrijos sistemos siekiant užtikrinti kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumą (*Europass*), kuriuo nustatoma sistema, siekiant padėti asmenims informuoti apie savo įgūdžius ir kvalifikacijas[4];

– 2015 m. priimtos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“), nustatytos bendroje ataskaitoje „Švietimas ir mokymas 2020“[5], naujuosius prioritetus. Ataskaitoje skatinama toliau tobulinti EKS siekiant didinti kvalifikacijų skaidrumą ir palyginamumą;

– 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendaciją dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo[6], kuria valstybės narės raginamos nustatyti neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo tvarką, susijusią su nacionalinėmis kvalifikacijų sandaromis. Ši tvarka, kuri turėtų atitikti EKS, turėtų būti nustatyta ne vėliau kaip 2018 m. Pagal rekomendaciją asmenys turėtų galėti įgyti

[3] Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl Įgūdžių garantijos iniciatyvos nustatymo, COM(2016) 382.
[4] OL L 390, 2004 12 31, p. 6.
[5] OL C 417, 2015 12 15, p. 5.
[6] OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

visą arba dalinę kvalifikaciją pagal patvirtintus mokymosi rezultatus, pasiektus ne pagal formaliojo švietimo ir mokymo sistemas;

– Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų daugiakalbį klasifikatorių (ESCO). ESCO ir EKS bus naudojamas tas pats elektroninio informacijos apie kvalifikacijas (įtrauktas į pasiūlymo VI priedą) skelbimo formatas;

– aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo Europos standartus ir gaires[7], parengtus atsižvelgiant į Europos aukštojo mokslo erdvę, ir 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EPMKUOS) sukūrimo[8];

– nepriklausomą Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registrą[9], parengtą atsižvelgiant į Europos aukštojo mokslo erdvę, kuriame registruojamos kokybės užtikrinimo agentūros, iš esmės atitinkančios ESG;

– Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą (ECTS)[10], sukurtą atsižvelgiant į Europos aukštojo mokslo erdvę ir Europos profesinio mokymo kreditų sistemą (ECVET), nustatytą 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija[11];

– Bolonijos aukštojo mokslo procesą: 38 iš 48 Europos šalių, priklausančių Europos aukštojo mokslo erdvei, dalyvauja EKS. Pasiūlymas atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandarą (EAME KS). Visų pirma EKS 5–8 lygių aprašai atitinka EAME KS trijų pakopų Dublino aprašus, įskaitant trumpąją pakopą, susijusią su pirmąja pakopa arba įeinančią į pirmąją pakopą. Dabartinė susiejimo praktika rodo, kad dauguma šalių per vieną procesą susiejo savo kvalifikacijas su EKS ir patvirtino jų atitiktį EAME KS;

– Europos Tarybos kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo Europos regiono valstybėse konvenciją (Lisabonos pripažinimo konvencija) ir Rekomendaciją dėl kvalifikacijų sandarų naudojimo pripažįstant užsienio kvalifikacijas, kurioje EKS aiškiai nurodyta kaip akademiniam pripažinimui naudotina priemonė;

– užimtumo politikos kryptis ir iniciatyvas, kaip antai EURES reglamentą ir Tarybos rekomendacijas dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos ir ilgalaikio nedarbo;

– 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo[12], iš dalies pakeistą 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/55/ES[13]. Pagal direktyvą Komisija gali nustatyti bendrąsias mokymo sandaras, kuriomis būtų nustatomi bendri būtinieji mokymosi rezultatai, reikalingi siekiant įgyti atitinkamą profesiją. Bendrosios mokymo sandaros turi būti grindžiamos EKS lygiais.

• **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymu remiamas Komisijos prioritetas skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą, suteikiant galimybes geriau panaudoti žmogiškąjį kapitalą ir taip skatinant augimą bei

---

7 http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf.
8 OL C 155, 2009 7 8, p. 1.
9 https://www.eqar.eu/.
10 http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf.
11 OL C 155, 2009 7 8, p. 11.
12 OL L 255, 2005 9 30, p. 22.
13 OL L 354, 2013 12 28, p. 132.

konkurencingumą. Pasiūlymu siekiama panaikinti judumo kliūtis, taigi juo padedama siekti laisvo darbuotojų judėjimo tikslo.

Geriau nusimanant apie trečiųjų šalių kvalifikacijas remiama ES migracijos darbotvarkė. Didėjantys migracijos srautai į Europos Sąjungą ir iš jos rodo, kad reikia geriau išmanyti apie už ES ribų suteiktas kvalifikacijas, taip pat kad reikia skatinti migrantų integraciją į ES darbo rinkas, – tai buvo pažymėta ir ES veiksmų plane dėl trečiųjų šalių piliečių integracijos[14]. Pasiūlymas atitinka ES profesinių kvalifikacijų pripažinimo politiką.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMAS IR PROPORCINGUMAS

• Teisinis pagrindas

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties 165 ir 166 straipsniais.

165 straipsnyje numatyta, kad: *„Sąjunga prie geros kokybės švietimo plėtojimo prisideda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą ir prireikus paremdama bei papildydama jų veiksmus“*.165 straipsnio 2 dalyje išvardyti ES veiksmų tikslai apima ir šiuos:

- skatinti akademinį diplomų ir studijų laikotarpių pripažinimą;
- plėtoti informacijos bei patirties mainus valstybių narių švietimo sistemoms bendrais klausimais.

166 straipsnyje numatyta, kad: *„Sąjunga įgyvendina profesinio mokymo politiką, kuri remia ir papildo valstybių narių veiksmus“*. 166 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad: *„Sąjunga ir valstybės narės skatina bendradarbiavimą profesinio mokymo srityje su trečiosiomis šalimis ir kompetentingomis tarptautinėmis organizacijomis“*.

Pasiūlymu užtikrinamas pagal 2008 m. rekomendaciją dėl EKS, kuri buvo grindžiama tais pačiais straipsniais, pradėtų procesų tęstinumas. EKS apima visų lygių švietimo (bendrojo, akademinio) ir profesinio rengimo tikslus. EKS yra itin svarbi remiant besimokančiųjų ir darbuotojų judumą atskiruose sektoriuose ir už geografinių sienų. Ja valstybės narės skatinamos bendradarbiauti, o jų veiksmai remiami ir papildomi.

• Subsidiarumas (neišimtinė kompetencija)

Esant nepakankamam įgūdžių ir kvalifikacijų skaidrumui, supratimui ir vertinimui, kyla kliūčių darbuotojų bei besimokančiųjų geografiniam ir profesiniam judumui ir tai veikia visą ES. Tai – pagrindinė priežastis, kodėl nepakankamai panaudojami turimi ES piliečių ir trečiųjų šalių piliečių įgūdžiai, ypač jei kvalifikacija įgyta užsienyje, ir esminė priežastis, lemianti įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktį.

Esamos Europos lygmens priemonės yra aiškiai apribotos ir nesiėmus papildomų politikos veiksmų ši padėtis nepasikeis. Dėl tarptautinio judumo reikia imtis ES lygmens priemonių kvalifikacijų skaidrumui ir supratimui gerinti. To neįmanoma pasiekti nacionalinio lygmens veiksmais. Kartu būtina atsižvelgti į valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir už savo švietimo sistemų organizavimą. Iniciatyva nėra ribojama valstybių narių atsakomybė apibrėžti savo švietimo ir mokymo sistemų turinį ir struktūrą.

[14] COM(2016)377, 2016 6 7, Veiksmų planas dėl trečiųjų šalių piliečių integracijos.

- **Proporcingumas**

Pagal rekomendacijas siūlomi veiksmai yra proporcingi siekiamiems tikslams. Pasiūlymu dėl Tarybos rekomendacijos, grindžiamu SESV 165 ir 166 straipsniais, užtikrinamas atskirų šalių pradėtų kvalifikacijų sistemų ir lygių susiejimo su EKS procesų tęstinumas, kaip numatyta 2008 m. rekomendacijoje dėl EKS. Pasiūlymu atsižvelgiama į valstybių narių poreikį taikyti diferencijuotą požiūrį, kurio laikantis atsižvelgiama į skirtingą ekonominę, finansinę ir socialinę padėtį ir kuris neapima daugiau, nei yra būtina. Bus naudojamos esamos ataskaitų teikimo sistemos, kuo labiau sumažinant administracinę naštą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Priemonės – Tarybos rekomendacijos – pasirinkimas atitinka Sutarties 165 ir 166 straipsnius. Esama EKS, kuri bus panaikinta ir pakeista pataisyta Tarybos rekomendacija, buvo grindžiama Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija. Patirtis parodė, kad Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija buvo veiksminga priemonė, kurią valstybės narės tinkamai įgyvendino.

3. BAIGIAMOJO VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI IR KITOS PASTABOS

- **Baigiamasis vertinimas ir (arba) galiojančių teisės aktų tinkamumo patikros**

Buvo atlikti du nepriklausomi EKS rekomendacijos vertinimai, vienas Europos Parlamento[15], o kitas – Komisijos vardu[16]. Į pagrindines jų išvadas ir rekomendacijas buvo atsižvelgta 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje padarytos tokios išvados:

– skaidrus ir nuoseklus susiejimas su EKS turėtų būti skatinamas atsižvelgiant į kintantį kvalifikacijų sistemų pobūdį;

– reikėtų stiprinti mokymosi rezultatais grindžiamų kvalifikacijų sandarų vaidmenį ir poveikį nacionaliniu ir Europos lygmeniu;

– patikslinus „kompetencijos“ aprašą būtų galima užtikrinti didesnį susiejimo proceso nuoseklumą;

– reikėtų gerinti su EKS susijusią komunikaciją, kad informacija geriau pasiektų besimokančiuosius, darbuotojus ir kitas suinteresuotąsias šalis;

– reikėtų stiprinti kvalifikacijų sandarų ir kokybės užtikrinimo sistemų ryšį;

– reikėtų nustatyti aiškesnį EKS vaidmenį tarptautinių kvalifikacijų ir trečiųjų šalių kvalifikacijų atžvilgiu.

15 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/cult/dv/esstudyeurqualifframewimplem/esstudyeurqualifframewimplemen.pdf.

16 http://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/DG%20EAC%20-%20Evaluation%20EQF%20-%20Final%20Report%20-%20Final%20Version.pdf.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultuotasi su daugeliu suinteresuotųjų šalių[17]. Konsultacijos vyko:

– rengiant susitikimus;

– aptariant diskusijoms skirtą dokumentą, kuriame išsamiai išdėstyti klausimai ir galimi būdai persvarstyti EKS;

– aptariant bendro diskusijoms skirto dokumento dalį dėl Naujos įgūdžių darbotvarkės.

Atsakymai į konsultacijas rodo, kad EKS kaip skaidrumo priemonė vertinama itin palankiai. Suinteresuotosios šalys pažymėjo tebevykstančių nacionalinių procesų, susijusių su kvalifikacijų sandaromis, svarbą, nes jie subūrė suinteresuotąsias šalis iš skirtingų švietimo ir mokymo, užimtumo ir jaunimo sektorių.

Per konsultacijas buvo tvirtai sutarta, kad rekomendaciją būtina taisyti. Šiomis aplinkybėmis suinteresuotosios šalys pabrėžė, kad būtina didinti susiejimo rezultatų nuoseklumą skirtingose šalyse. Suinteresuotosios šalys taip pat pritarė:

– bendram mokymosi rezultatų formatui, kartu atsižvelgiant į nacionalinių požiūrių įvairovę;

– bendrųjų kokybės užtikrinimo principų, susijusių su visų rūšių ir lygių kvalifikacijomis, susietomis su EKS, įtraukimui;

– kreditų sistemų, susietų su EKS, bendriesiems principams;

– poreikiui atnaujinti rekomendaciją pagal šių dienų realijas ir patikslinti rekomendaciją ją pataisant.

Suinteresuotosios šalys taip pat sutarė dėl to, kad rekomendacija turi būti aiškesnė kalbant apie tarptautines (sektorines) kvalifikacijas. Jie pažymėjo, kad kokybės užtikrinimo ir mokymosi rezultatų reikalavimai, taikomi nacionalinėms kvalifikacijoms, turėtų būti vienodai taikomi tarptautinėms (sektorinėms) kvalifikacijoms.

Suinteresuotosios šalys pabrėžė, kad EKS daugiausia dėmesio reikėtų skirti skaidrumo kūrimui Europoje (didinti įgyvendinimo palyginamumą ir jį griežtinti) ir kad ES ir trečiųjų šalių kvalifikacijų palyginamumui neturėtų būti teikiama pirmenybė iš karto imantis veiksmų.

Šios pastabos iš esmės patvirtina 2014 m. Komisijos surengtų viešų konsultacijų dėl Europos įgūdžių ir kvalifikacijų erdvės rezultatus[18].

Pasiūlyme atsižvelgta į suinteresuotųjų šalių pastabas. Tačiau Komisija mano, kad būtina kurti tarptautines EKS sąsajas su trečiųjų šalių nacionalinėmis ir regioninėmis sistemomis atsižvelgiant į Europos migracijos darbotvarkę, taip pat poreikį skatinti migrantų integraciją į darbo rinką ir platesnę ES išorės politiką.

---

17 Specialios konsultacijos dėl EKS rekomendacijos pataisų buvo surengtos 2016 m. sausio 19 d. EKS patariamojoje grupėje, o 2016 m. sausio 20 d. – su ES socialiniais partneriais. Išsamiau apie šių konsultacijų rezultatus žr. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Naujoji Europos įgūdžių darbotvarkė. Analitinis pagrindas“.

18 http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/consultations/documents/skills-results_en.pdf.

- **Poveikio vertinimas**

Pasiūlymas pateikiamas kaip Tarybos rekomendacija, kuria peržiūrima dabartinė priemonė, o valstybėms narėms leidžiama lanksčiai pasirinkti, kaip ją įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu. Taigi, poveikio vertinimas nebuvo atliktas, tačiau pasiūlymas grindžiamas daugeliu praktinių įrodymų, susijusių su EKS rekomendacijos įgyvendinimu ES ir nacionaliniu lygmeniu. Šie įrodymai taip pat parodo, kas žinoma apie aptariamos EKS rekomendacijos įgyvendinimo sąnaudas ir naudą. Visi įrodymai įtraukti į Komisijos tarnybų darbinį dokumentą, pridedamą prie Naujos Europos įgūdžių darbotvarkės ir jos priedo, skirto EKS[19].

Buvo svarstomos trys galimybės, kurias galima taikyti kartu:

1 galimybė: kvalifikacijų palyginamumo didinimas griežtinant susiejimą. Pasinaudojus šia galimybe esamos rekomendacijos taikymo sritis nebūtų išplėsta.

– Susiejimo kokybės ir nuoseklumo gerinimas: EKS būtų sustiprinta raginant valstybes nares ir Komisiją užtikrinti, kad susiejimas būtų atliekamas nuosekliai ir sistemų, ir kvalifikacijų lygmeniu, aiškiai pripažįstant susiejimo kriterijus. Taptų aišku, kad susiejimas yra ne vienkartinis procesas, kuriam nustatytas vienas terminas (šiuo metu – 2010 m.), o tęstinis procesas, kai valstybės narės turi užtikrinti, kad paskelbta informacija apie susiejimą būtų atnaujinama ir atitiktų nacionaliniu lygmeniu vykstančius pokyčius.

– Sąvoka „kompetencija“, įrašyta į EKS aprašų trečią skiltį kaip jo pavadinimas (2008 m. rekomendacijos II priedas), būtų pakeista sąvoka „atsakomybė ir (arba) savarankiškumas“, nes 2008 m. EKS rekomendacijoje sąvoka „kompetencija“ vartojama nenuosekliai. Panaikinus šiuos sąvokų nesuderinamumus, būtų sustiprintas mokymosi rezultatais grindžiamas požiūris, kurio laikytis skatinama pagal EKS.

– EKS sklaidos ir komunikacijos gerinimas; valstybių narių būtų prašoma paskelbti susiejimo proceso rezultatus ir informaciją apie kvalifikacijas nacionaliniu ir Europos lygmeniu. Pagrindinė apie kiekvieną kvalifikaciją skelbtina informacija būtų renkama bendru formatu. Taip pat būtų plėtojamas vaizdinis būdas išreikšti EKS lygius pažymėjimuose.

– EKS rekomendacijoje būtų nustatyti bendrieji kokybės užtikrinimo principai kvalifikacijoms, susietinoms su EKS. Vykstant šiam procesui būtų visapusiškai paisoma valstybių narių atsakomybės už kokybės užtikrinimo tvarką, taikomą nacionalinėms kvalifikacijoms[20] laikantis subsidiarumo principo.

– Būtų sukurti su EKS susiję kreditų sistemų principai siekiant geriau susieti kreditų sistemas ir kvalifikacijas. Taip būtų lengviau kvalifikacijų (komponentų) mokymosi rezultatus perkelti iš vienos mokymosi aplinkos į kitą, įskaitant mokymosi rezultatus, gautus neformaliuoju mokymusi ir savišvieta.

Esama rekomendacija būtų pataisyta pagal SESV 165 ir 166 straipsnius.

---

19 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Naujoji Europos įgūdžių darbotvarkė. Analitinis pagrindas“, SWD(2016) 195.

20 Šie principai visiškai atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo Europos standartus ir gaires (ESG) ir Europos profesinio rengimo ir mokymo (PRM) kokybės užtikrinimą (PRM KU). Dėl bendrojo lavinimo kokybės užtikrinimo principų ES lygmeniu dar diskutuojama pagal „ET 2020“.

2 galimybė: nustatyti susiejimo kriterijus ir mechanizmą, kuris leistų susieti tarptautinių kvalifikacijų ir tarptautinių sektorinių kvalifikacijų sandaras su EKS; pasirinkus šią galimybę būtų patikslinta esama rekomendacijos nuostata, susijusi su tarptautinėmis (sektorinėmis) kvalifikacijomis. Ji apimtų ir pagal 1 galimybę siūlomus veiksmus.

Šiuo tikslu kartu su valstybėmis narėmis reikėtų nustatyti susiejimo kriterijus, pagal kuriuos būtų susietos tarptautinės (sektorinės) kvalifikacijos, ir bendrą procesą, kurį taikant tarptautinėms (sektorinėms) kvalifikacijoms būtų priskirtas EKS lygis[21].

Esama rekomendacija būtų pataisyta pagal SESV 165 ir 166 straipsnius.

3 galimybė: gerinti ES suteiktų kvalifikacijų ir trečiųjų šalių suteiktų kvalifikacijų palyginamumą. Pasirinkus šią galimybę būtų išplėsta EKS taikymo sritis. Ji apimtų ir pagal 1 galimybę siūlomus veiksmus.

Taip būtų nustatyti ES ir trečiosiose šalyse suteiktų kvalifikacijų palyginamumo mechanizmai, įskaitant keturis skirtingus atvejus:

– struktūruoti dialogai su kaimyninėmis ES šalimis, sudariusiomis asociacijos susitarimą su ES, po kurių atitinkamos nacionalinės kvalifikacijų sistemos galbūt būtų susietos su EKS;
– EKS suderinimas su nusistovėjusiomis nacionalinėmis kvalifikacijų sandaromis, įskaitant lygių palyginimą;
– EKS suderinimas su pasaulyje nusistovėjusiomis, regioninėmis kvalifikacijų sandaromis, įskaitant lygių palyginimą;
– ES parama (pvz., paramą vystymuisi) šalims, kad jos kurtų nacionalines kvalifikacijų sandaras.

Esama rekomendacija būtų pataisyta pagal SESV 165 ir 166 straipsnius.

Galimybių analizė ir palyginimas remiantis turimais įrodymais pateikti Komisijos tarnybų darbiniame dokumente[22].

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siekiant padėti įgyvendinti šią rekomendaciją naudojami esami programos „Erasmus+“ ištekliai.

Siūlomai Tarybos rekomendacijai nereikia papildomo ES biudžeto ir Komisijos darbuotojų išteklių.

5. KITI ASPEKTAI

- **Išsamus konkrečių šio pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymu dėl pataisytos EKS rekomendacijos bus panaikinta ir pakeista 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo.

[21] Paisant nacionalinių procedūrų, taikomų kvalifikacijų įtraukimui į nacionalines kvalifikacijų sandaras.
[22] SWD (2016) 195.

Pataisytoje rekomendacijoje paliekami toliau nurodyti 2008 m. rekomendacijos dėl EKS elementai:

– valstybėms narėms rekomenduojama naudoti EKS kaip susiejimo priemonę skirtingų nacionalinių kvalifikacijų sistemų kvalifikacijų lygiams palyginti;

– valstybėms narėms rekomenduojama skaidriai susieti kvalifikacijų sistemas ir lygius su EKS laikantis mokymosi rezultatais grindžiamo požiūrio;

– valstybės narės turėtų imtis veiksmų užtikrinti, kad visuose kompetentingų institucijų išduotuose naujuose pažymėjimuose, diplomuose ar kvalifikacijų prieduose būtų aiški nuoroda į atitinkamą EKS lygį, kad asmenys ir darbdaviai galėtų matyti kasdienę didesnio kvalifikacijų skaidrumo naudą.

Palyginti su 2008 m. rekomendacija dėl EKS, pakeisti arba įtraukti šie elementai:

– valstybėms narėms bus rekomenduojama reguliariai atnaujinti susiejimą; taip nacionalinių ir EKS kvalifikacijų lygių ir EKS lygių palyginimas išliks aktualus ir atitiks nacionalines kvalifikacijų sistemas;

– valstybėms narėms bus rekomenduojama taikyti susiejimo metodus siekiant įvairiose valstybėse narėse užtikrinti EKS įgyvendinimo nuoseklumą;

– EKS aprašuose (II priedas) pateikta sąvoka „kompetencija“ kaip mokymosi rezultatų rūšis pakeista sąvoka „savarankiškumas ir atsakomybė“, kad labiau atitiktų atitinkamus mokymosi rezultatų aprašus;

– EKS susiejimo kriterijai, taikomi nacionalinėms kvalifikacijų sandaroms, kuriuos nuo 2008 m. rengia EKS patariamoji grupė, įtraukti į rekomendacijos III priedą

– rekomendacija siūlomas pataisytas priedas dėl kokybės užtikrinimo principų, kurie būtų taikomi su EKS susietinoms kvalifikacijoms (IV priedas). Šiais principais visapusiškai paisoma valstybių narių atsakomybės už nacionalines kokybės užtikrinimo priemones, taikomas nacionalinėms kvalifikacijoms laikantis subsidiarumo principo. Šie bendrieji principai atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo Europos standartus ir gaires (ESG) ir Europos profesinio rengimo ir mokymo (PRM) kokybės užtikrinimą (PRM KU). Dėl bendrojo lavinimo kokybės užtikrinimo principų Europos lygmeniu tebediskutuojama pagal „ET 2020“;

– pateikiamas naujas priedas dėl kreditų sistemų principų, susijusių su EKS (V priedas);

– pasiūlymu valstybės narės raginamos viešai paskelbti susiejimo proceso rezultatus; valstybės narės turėtų toliau užtikrinti, kad informacija apie kvalifikacijas ir jų mokymosi rezultatus būtų prieinama ir skelbiama; šiuo tikslu į VI priedą siūloma įtraukti elementus, kaip bendru formatu apibūdinti kvalifikacijas;

– pasiūlymu Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis, raginama išnagrinėti galimybę sukurti Europos registrą ne aukštojo mokslo srityje, skirtą įstaigoms, stebinčioms kvalifikacijų kokybės užtikrinimo sistemas. Toks registras būtų panašus į jau nurodytą Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo registrą;

– pasiūlymu Komisija raginama išplėtoti standartizuotą vaizdinį būdą pateikti EKS. Taip būtų geriau informuoti besimokantieji, darbuotojai ir kitos suinteresuotosios šalys;

– pataisyta rekomendacija nustatomas pagrindas trečiųjų šalių nacionalines ir regionines kvalifikacijų sandaras susieti su EKS, nors įgyvendinant joms ir neteikiama pirmenybė. Visos šios sąsajos turėtų atitikti tarptautinius susitarimus;

– Komisija ketina sudaryti ekspertų grupę, kuri suteiktų būtiną pagrindą Komisijai, valstybėms narėms ir atitinkamoms suinteresuotosioms šalims bendradarbiauti įgyvendinant ir stebint šią rekomendaciją. Bus įtraukti EKS patariamosios grupės nuo 2008 m. įgyvendinami uždaviniai;

– Pasiūlymu valstybės narės raginamos stiprinti EKS įgyvendinimo nacionaliniu lygiu koordinavimą;

– rekomendacijoje nebelieka aiškios nuorodos į tarptautines sektorines organizacijas naudojant EKS susiejimo lygius ir principus.

2016/0180 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 165 ir 166 straipsnius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) kvalifikacijos turi įvairią paskirtį. Jos darbdaviams parodo, ką kvalifikacijos turėtojai iš esmės išmano ir moka daryti (t. y. mokymosi rezultatai). Jos gali būti būtina sąlyga norint dirbti pagal tam tikras reglamentuojamas profesijas. Jos padeda švietimo ir mokymo institucijoms ir paslaugų teikėjams nustatyti asmens išsimokslinimo lygį ir turinį. Jos taip pat yra svarbios asmeniui kaip asmeninių laimėjimų išraiška. Todėl kvalifikacijos atlieka svarbų vaidmenį didinant galimybes įsidarbinti, palengvinant judumą ir galimybes toliau mokytis;

(2) kvalifikacijos yra formalus kompetentingos institucijos atliekamo vertinimo ir patvirtinimo proceso rezultatas ir paprastai išreiškiamos pripažįstamais dokumentais, pavyzdžiui, pažymėjimais ar diplomais. Jomis patvirtinama, kad asmuo pasiekė konkretaus lygio mokymosi rezultatus. Šie mokymosi rezultatai gali būti pasiekti įvairiais būdais formalioje, neformalioje aplinkoje arba savišvieta. Informacija apie mokymosi rezultatus turėtų būti nesunkiai prieinama ir skaidri;

(3) 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo[23] (toliau – 2008 m. rekomendacija dėl EKS) buvo sukurta bendra aštuonių lygių susiejimo sistema, išreikšta mokymosi rezultatais pagal didėjantį kvalifikacijos lygį. Ji veikia kaip skirtingų kvalifikacijų sistemų ir jų lygių vertimo priemonė. Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara (EKS) siekiama didinti žmonių kvalifikacijos skaidrumą, palyginamumą ir perkeliamumą;

(4) rekomendacija siekiama platesnių tikslų padėti modernizuoti švietimo ir mokymo sistemas ir didinti darbuotojų bei besimokančiųjų galimybes įsidarbinti, judumą ir socialinę integraciją. Ja taip pat siekiama geriau susieti formalųjį, neformalųjį mokymą ir savišvietą, kad būtų patvirtinti per patirtį pasiekti mokymosi rezultatai;

(5) valstybės narės parengė nacionalines kvalifikacijų sandaras pagal mokymosi rezultatus ir susiejo jas su EKS taikydamos vadinamąjį „susiejimo“ procesą. EKS lygių ir mokymosi rezultatų aprašai padėjo didinti kvalifikacijų skaidrumą ir palyginamumą

[23] OL C 111, 2008 5 6, p. 1.

sistemų lygmeniu. Jie taip pat padėjo visuotinai pereiti prie mokymosi rezultatais grindžiamo švietimo ir mokymo;

(6) asmenų turimos kvalifikacijos yra skaidresnės ir labiau palyginamos, jeigu jos išdėstomos dokumentuose, kuriuose pateikiama nuoroda į atitinkamą ir taikytiną EKS lygį, ir aprašomi pasiekti mokymosi rezultatai;

(7) įgyvendinant EKS Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu ir siekiant užtikrinti jai kuo platesnę paramą, reikėtų įtraukti daug įvairių suinteresuotųjų šalių. Pagrindinės suinteresuotosios šalys – tai (formaliojo ir neformaliojo) švietimo ir mokymo paslaugų teikėjai, darbdaviai, profesinės sąjungos, pramonės, prekybos ir amatų rūmai, organizacijos, dalyvaujančios pripažįstant akademines ir profesines kvalifikacijas, įdarbinimo tarnybos ir tarnybos, atsakingos už migrantų integraciją;

(8) 2013 m. gruodžio 19 d. ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai dėl EKS įvertinimo[24] Komisija padarė išvadą, kad EKS yra plačiai pripažįstama kaip atskaitos taškas kuriant kvalifikacijų sandaras, diegiant mokymosi rezultatais grindžiamą požiūrį ir didinant skaidrumą, įgūdžių ir gebėjimų pripažinimą. Joje pabrėžiama, kad Sąjunga turėtų sudaryti galimybes besimokantiesiems ir darbuotojams padaryti savo įgūdžius matomesnius, kad ir kur jie būtų įgyti;

(9) skaidrumas ir įgūdžių bei kvalifikacijų pripažinimas – vienas iš naujųjų 2015 m. patvirtintos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos iki 2020 m. prioritetų[25]. Ataskaitoje pabrėžiama, kad EKS turėtų būti toliau plėtojama siekiant didinti kvalifikacijų skaidrumą ir palyginamumą. Kalbant apie naujai atvykusius migrantus, esamos skaidrumo priemonės taip pat galėtų padėti geriau suprasti užsienio kvalifikacijas ES ir atvirkščiai;

(10) dėl didesnio pasitikėjimo, kvalifikacijų supratimo ir palyginamumo EKS ir su ja susietos nacionalinės kvalifikacijų sandaros gali padėti plėtoti esamą pripažinimo praktiką ir palengvinti pripažinimo mokymosi ir darbo tikslais procesą;

(11) nacionalinės kvalifikacijų sandaros ir sistemos ilgainiui kinta ir jų susiejimą su EKS reikėtų reguliariai atnaujinti;

(12) pasitikėti su EKS susietų kvalifikacijų kokybe ir lygiu būtina, jeigu siekiama remti besimokančiųjų ir darbuotojų judumą tarp sektorių ir geografinių sienų. 2008 m. rekomendacijoje dėl EKS nustatomi bendrieji kokybės užtikrinimo principai aukštojo mokslo ir profesinio rengimo bei mokymo srityje. Jais turėtų būti visapusiškai paisoma valstybių narių atsakomybės už kokybės užtikrinimo priemones, taikomas nacionalinėms kvalifikacijoms, remiantis subsidiarumo principu. Šių bendrųjų principų pagrindas yra Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo standartai ir gairės[26] ir Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinė sistema[27] [28];

(13) kreditų sistemos padeda asmenims daryti pažangą mokantis, nes jos palengvina perėjimą iš vieno lygio į kitą ir nuo vienos švietimo ir mokymo rūšies prie kitos bei iš vienos valstybės į kitą. Jos padeda nustatyti, pateikti ir įvertinti visų kvalifikacijų arba

---

24 COM(2013) 897 *final*.

25 OL C 417, 2015 12 15, p. 25.

26 http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf.

27 OL C 155, 2009 7 8, p. 1.

28 Dėl bendrojo lavinimo kokybės užtikrinimo principų Europos lygmeniu dar diskutuojama atsižvelgiant į Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje 2020 m. strateginę programą.

jų sudedamųjų dalių mokymosi rezultatus. Jos suteikia besimokantiesiems galimybę suderinti skirtingus mokymosi rezultatus, pasiektus skirtingomis mokymosi aplinkybėmis, įskaitant skaitmeninį mokymąsi, neformalųjį mokymąsi ir savišvietą;

(14) dauguma nacionalinio ir Europos lygmens esamų kreditų sistemų veikia institucinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui, aukštojo mokslo ar profesinio rengimo ir mokymo kreditų sistemos. Europos lygmeniu Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistema sukurta aukštajam mokslui[29] atsižvelgiant į Europos aukštojo mokslo erdvę. Europos profesinio mokymo kreditų sistema[30] buvo sukurta profesiniam mokymui, priėmus Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją. Vis didėja poreikis keisti švietimo ir mokymo sistemų kryptis, nustatyti lankstesnius mokymosi būdus. Atsižvelgiant į tai, būtina užtikrinti didesnę kvalifikacijų sandarų ir kreditų sistemų sinergiją ir kreditų sistemas labiau suderinti tarpusavyje;

(15) nors ES *acquis* teisėtos migracijos ir prieglobsčio srityje pripažįstant kvalifikacijas numatytas vienodas požiūris kaip ir į piliečius (ir net supaprastinimo priemonės, kalbant apie asmenis, kuriems suteikta tarptautinė apsauga[31]), tretinį išsilavinimą turintys trečiųjų šalių piliečiai ir toliau yra pernelyg aukštos kvalifikacijos ir tarp jų yra daug bedarbių. Sąjungos ir trečiųjų šalių bendradarbiavimas kvalifikacijų skaidrumo srityje gali paskatinti migrantų integraciją į Sąjungos darbo rinkas. Dėl didėjančių migracijos srautų į Europos Sąjungą ir iš jos būtina geriau suprasti ne ES įgytas kvalifikacijas. Vis daugiau šalių siekia, kad jų kvalifikacijų sandara ir EKS būtų glaudžiau susietos;

(16) pataisytos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB[32] 49a straipsnyje numatyta, kad reglamentuojamųjų profesijų „bendroji rengimo struktūra“ gali būti parengta Komisijos deleguotuoju aktu, nustatant bendrą žinių, įgūdžių ir kompetencijos derinį. Bendros mokymo programos *„turi būti grindžiamos EKS lygiais“*. Rengdama deleguotuosius aktus, Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų pasinaudota esama EKS įgyvendinimo patirtimi. Susiejimas su EKS kvalifikacijų lygiais neturėtų paveikti galimybės patekti į darbo rinką, jeigu profesinės kvalifikacijos pripažintos pagal pataisytą Direktyvą 2005/36/EB;

(17) nustatant Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandarą[33] pateikiami aukštojo mokslo pirmosios, antrosios ir trečiosios pakopos aprašai. Aprašant kiekvieną pakopą nurodomi pasiekimai ir gebėjimai, susiję su pasibaigus šiai pakopai suteiktomis kvalifikacijomis. EKS atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandarą ir jos pakopos aprašus. EKS 5–8 lygiai atitinkamai atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandaros pirmąją, antrąją ir trečiąją pakopas (įskaitant trumpąją pakopą, susietą su pirmąja pakopa arba įeinančią į pirmąją pakopą), kaip toliau nurodyta II priede;

---

29 http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf.

30 OL C 155, 2009 7 8, p. 11.

31 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų.

32 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, OL L 255, 2005 9 30, p. 22.

33 http://www.ehea.info/Uploads/qualification/QF-EHEA-May2005.pdf.

(18) Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 2004/2241/EB dėl bendros Bendrijos sistemos siekiant užtikrinti kvalifikacijų ir gebėjimų skaidrumą (*Europass*)[34];

(19) daugiakalbis Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatorius (ESCO klasifikatorius) padeda užtikrinti geresnį ryšį tarp švietimo ir užimtumo. Informacija apie kvalifikacijas, susietas su EKS, bus atspindėta ESCO;

(20) informacija apie kvalifikacijų sandarų susiejimo su EKS ir kvalifikacijų, susietų su EKS, procesą turėtų būti iš karto prieinama visuomenei, taip pat ir per *Europass* sistemą. Šio tikslo būtų lengviau siekti, jeigu apibūdinant kvalifikacijas būtų naudojama bendra duomenų struktūra, formatas ir tapatumo nustatymo metodai. Be to, būtų lengviau suprasti ir naudoti paskelbtą informaciją apie kvalifikacijas;

(21) kad EKS būtų labiau matoma ir geriau pasiektų naudotojus, dokumentuose, kaip antai pažymėjimuose ir diplomuose dėl naujųjų su EKS susietų kvalifikacijų turėtų būti vaizdinė sąsaja su atitinkamu EKS lygiu;

(22) įgyvendinant EKS, nacionalines kvalifikacijų sandaras ir esamas bei būsimas skaidrumo ir įgūdžių bei kvalifikacijų skaidrumo ir pripažinimo priemones, įskaitant kokybės užtikrinimo priemones, kreditų kaupimo ir perkėlimo priemones bei priemones, parengtas atsižvelgiant į Europos aukštojo mokslo erdvę, turėtų būti užtikrinamas suderinamumas, papildomumas ir sinergija nacionaliniu ir Sąjungos lygmeniu;

(23) šia rekomendacija EKS įtvirtinama kaip bendra aštuonių lygių orientacinė sandara, išreiškiant šiuos lygius mokymosi rezultatais, kurie yra kaip vertimo programa skirtingoms kvalifikacijų sandaroms, sistemoms ir jų lygiams;

(24) Komisija ketina sukurti Komisijos, valstybių narių ir atitinkamų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimo platformą įgyvendinant ir stebint šią rekomendaciją. Bus įtrauktos užduotys, kurias nuo 2008 m. įgyvendina EKS patariamoji grupė;

(25) valstybės narės turėtų užtikrinti EKS nacionalinių koordinavimo punktų uždavinių, įgyvendinamų nuo 2008 m., koordinavimą,

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

(1) naudoti Europos kvalifikacijų sandarą kaip priemonę Sąjungoje visų rūšių ir lygių kvalifikacijoms palyginti;

(2) susieti savo nacionalines kvalifikacijų sistemas ir sandaras su Europos kvalifikacijų sandara, visų pirma susiejant savo kvalifikacijų lygius su II priede nurodytais EKS lygiais ir taikant III priede išdėstytus kriterijus;

(3) reguliariai ir ne rečiau kaip kas penkerius metus atnaujinti nacionalinių kvalifikacijų sandarų lygių susiejimą su II priede nurodytais EKS lygiais, taikant III priede nurodytus kriterijus;

(4) užtikrinti, kad visos susietos kvalifikacijos atitiktų IV priede išdėstytus bendruosius kokybės užtikrinimo principus, paisant nacionalinių kokybės užtikrinimo principų, kurie taikomi nacionalinėms kvalifikacijoms;

(5) užtikrinti, kad kreditų sistemos, susijusios su nacionalinėmis kvalifikacijų sandaromis ir sistemomis, atitiktų V priede išdėstytus bendruosius kreditų sistemų principus, paisant nacionalinių sprendimų pasinaudoti kreditų sistemomis;

---

[34] OL L 390, 2004 12 31, p. 6.

(6) imtis priemonių užtikrinti, kad visuose kompetentingų institucijų išduotuose pažymėjimuose, diplomuose ar kvalifikacijų prieduose būtų aiškiai nurodytas atitinkamas EKS lygis;

(7) viešai paskelbti susiejimo proceso rezultatus nacionaliniu ir Sąjungos lygmeniu ir užtikrinti, kad informacija apie kvalifikacijas ir jų mokymosi rezultatus būtų prieinama ir skelbiama naudojant VI priede nurodytą bendrą formatą;

(8) skatinti socialinius partnerius, viešąsias įdarbinimo tarnybas, švietimo paslaugų teikėjus ir valdžios institucijas naudoti EKS, kad būtų galima lengviau palyginti kvalifikacijas ir užtikrinti jų mokymosi rezultatų skaidrumą;

(9) stiprinti šios rekomendacijos įgyvendinimą nacionaliniu lygiu, atsižvelgiant į nacionalinių institucijų, remiančių įgūdžių ugdymą, įgytą veiklos patirtį.

REKOMENDUOJA KOMISIJAI, BENDRADARBIAUJANT SU VALSTYBĖMIS NARĖMIS IR SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS:

(1) remti nuoseklų EKS įgyvendinimą valstybėse narėse, tuo tikslu rengiant nacionalinių kvalifikacijų išlyginimo metodus;

(2) parengti mokymosi rezultatų panaudojimo ir pritaikymo kvalifikacijoms metodus;

(3) išnagrinėti galimybę sukurti registrą ne aukštojo mokslo srityje, skirtą kokybės užtikrinimo sistemų, susijusių su kvalifikacija, stebėsenos įstaigoms;

(4) sukurti standartinį mokymosi rezultatų aprašymo formatą, naudotiną palyginimo tikslais;

(5) sukurti standartizuotą būdą skelbti informaciją apie EKS, visų pirma kaip pateikti EKS lygį naujuose pažymėjimuose, diplomuose ar kvalifikacijų prieduose;

(6) laikantis tarptautinių susitarimų, padėti palaipsniui kurti ir taikyti kriterijus ir procedūras, kuriais remiantis būtų galima trečiųjų šalių nacionalines ir regionines kvalifikacijų sandaras palyginti su EKS;

(7) rengti valstybių narių tarpusavio vertinimus ir keitimąsi geriausia patirtimi;

(8) užtikrinti, kad plėtojama EKS visapusiškai derėtų su Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strategine programa „ET 2020“;

(9) užtikrinti, kad įgyvendinant šią rekomendaciją būtų naudojami programos „Erasmus+“ ištekliai.

REKOMENDUOJA KOMISIJAI:

(1) pateikti pažangos ataskaitą po šios rekomendacijos priėmimo, jei taikytina, atsižvelgiant į atitinkamas švietimo ir (arba) mokymo ir užimtumo politikos programas;

(2) bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir pasikonsultavus su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis įvertinti veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į šią rekomendaciją, ir iki 2022 m. pateikti Tarybai ataskaitą apie įgytą patirtį ir poveikį ateičiai, įskaitant, jei reikia, galimą šios rekomendacijos peržiūrą ir pataisas.

Šia rekomendacija panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas